

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 15 februari 2024
ZAAKNUMMER 1400660
BEHANDELD DOOR Jet Lebbink
TELEFOON (035) 629 2412
UW KENMERK
BIJLAGEN
BETREFT Beantwoording artikel 41 vragen
Hart voor Hilversum wateroverlast

Geachte raadsleden,

Op 15 januari heeft de fractie Hart voor Hilversum vragen gesteld op basis van artikel 41 over wateroverlast. In deze brief worden de vragen beantwoord. In de vraagstelling en beantwoording wordt verwezen naar het GWP, het Gemeentelijk Watermanagement Plan.

Vraag 1. De afgelopen 10 jaar is het grondwater steeds meer gestegen. Dit komt doordat het steeds meer regent, en doordat er minder grondwater wordt gebruikt voor drinkwater. Er wordt verwacht dat grondwaterstanden verder zullen stijgen in de toekomst.

Meerdere inwoners ervaren na de vele regenval in de afgelopen maanden overlast. In kelders en kruipruimten staat water. Dit is onder andere het geval in de nieuwe wijk Anna's Hoeve, in de Merelstraat, Sperwerstraat, Adelaarstraat en Lijsterweg, allen in Hilversum Oost.

Hulp zoekend op de gemeentelijke website vangt men bot. Er staat; ... Als eigenaar van een gebouw, huis of tuin bent u zelf verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen tegen grondwateroverlast.

Ondergrondse ruimtes zoals kelders en souterrains moeten altijd waterdicht zijn...

Alle neerslag op verhardingen voert via de hemelwaterriolen af op stadsvijvers, waarin per vijver een eerst bepaalde hoeveelheid water wordt geborgen (om vijvers op peil te houden). Een aantal vijvers stort over naar de vijvers op Anna's Hoeve of wordt verpompt naar de nieuwe waterberging Huydecopersweg. Een tekort aan afvoercapaciteit in het hemelwaterriool kan worden opgelost door lokaal hemelwater te infiltreren (GWP). In tijden zonder extreme regenval werkt dit systeem goed.

Wat zijn uw bevindingen met de afvoer van hemelwater in de afgelopen maanden?

Antwoord: De maanden oktober, november en december 2023 kenmerken zich qua weersomstandigheden als een lange periode (meerdere weken) waarin het meerdere dagen substantieel heeft geregend. Het rioolstelsel heeft voldoende capaciteit om dit water af te voeren. Het vele water wordt afgevoerd naar de RWZI (riool water zuivering), naar het oppervlaktewatersysteem (bestaande uit stadsvijvers, Hilversums Kanaal, Oude haven en Gooische Vaart) en naar de bodem. Door de grote aanvoer stijgt het oppervlaktewaterpeil. Het peil is niet verder gestegen dan het vastgestelde maximum.

Ook het oppervlaktewatersysteem heeft goed gefunctioneerd.

Vraag 2: Wat zijn uw bevindingen met infiltratie nu de bodem volledig verzadigd is?

Antwoord: Ondanks de vele regen is de bodem niet volledig verzadigd. Het grondwater bevindt zich op de meeste plekken meer dan 1 meter onder maaiveld. Als het een dag of meerdere dagen langdurig regent, verzamelt het regenwater zich lokaal op de lagere delen van het maaiveld en kan het van daaruit niet snel in de bodem infiltreren. Na één droge dag zijn deze plassen weg/geïnfiltreerd.

Vraag 3: Voor een goede afvoer van alle afvalwater en het peilbeheer in enkele vijvers, moeten riolen, pompen en gemalen en oppervlaktewater goed worden onderhouden. Inzicht in toestand en werking van de waterhuishouding is nodig. De data van het huidige systeem moeten compleet en actueel zijn.

Hiervoor is kennis en capaciteit nodig om data actueel te houden en om meetgegevens te valideren (zijn ze betrouwbaar) en te analyseren en conclusies uit te trekken. Zijn de data actueel?

Antwoord: Het functioneren van het riool, de pompen en gemalen wordt continu bewaakt middels het meten en monitoren in het riool en bij de gemalen. Ook het grondwaterpeil wordt op meerdere plaatsen gemonitord. Een afwijking of storing in het riool- of oppervlaktewatersysteem wordt door deze systemen gesignaleerd en zo nodig wordt erop geanticipeerd. Om een beeld te krijgen van wateroverlast bij zeer intensieve regenbuien worden berekeningen gedaan met het rioolmodel. We noemen dit een stresstest. De uitvoering van nieuwe stresstesten zijn in voorbereiding.

Vraag 4: Is er nog sprake van een capaciteitstekort?

Antwoord: Het klimaatadaptief ontwerpen van de openbare ruimte bij gebiedsontwikkelingen en reconstructies is een belangrijk onderdeel van de ontwerpopgave. De afgelopen 3 jaar is het aantal projecten toegenomen en wordt de bijbehorende extra capaciteitsvraag middels inhuur gedekt.

Vraag 5: Wanneer vindt een evaluatie plaats van de aanleg en het onderhoud van voorzieningen voor infiltratie van afstromend hemelwater (infiltratieputten, wadi's, etc.), voor de uitwerking van de wijze en frequentie van het beheer?

Antwoord: Monitoring is een continu onderdeel van het beheer. Eventuele structurele aanpassingen die hieruit voortkomen worden middels het nieuwe GWP aan de Raad voorgelegd (het huidige GWP loopt t/m 2026).

Vraag 6: Om een actueel beeld van de huidige grondwaterstanden en inzicht in de mogelijke trends van grondwaterstanden (stijging, daling) te krijgen, worden de tijdreeksanalyse van meetreeksen van grondwaterstanden geactualiseerd (GWP). Heeft deze actualisatie plaatsgevonden? Zo ja, is deze beschikbaar? Zo nee, wanneer vindt deze actualisatie plaats?

Antwoord: Het analyseren van de grondwatermetingen is een doorlopend proces. Bevindingen worden meegenomen bij alle nieuwe ontwikkelingen. Zie ook 5.

Vraag 7: Voor structurele aanpak van de wateroverlast zal binnen tien jaar een waterbergingskelder voor het vuilwater in de omgeving van station / Kleine Drift worden aangelegd, met een inhoud van tenminste 5.000 m3. Op de bergingskelder kan nu of in de toekomst (na vervanging door een gescheiden rioolstelsel) een vijver worden ingericht, voor berging en infiltratie van hemelwater uit de omgeving. Kunt u ons informeren wat de stand van zaken is wat betreft deze waterbergingskelder en vijver?

Antwoord: Over de oplossing van het probleem van water op straat bij de Kleine Drift en Lorentzweg is op 7 februari een BVS gepland met daarop volgend een raadsvoorstel.

Vraag 8: De grondwaterstand staat structureel te hoog als deze een week of langer per jaar (gedurende twee jaar) hoger is dan 0,7 m onder de wegas, of als op basis van grondwateronderzoek wordt verwacht dat deze structureel te hoog is. De gemeente neemt naar aanleiding van meldingen van overlast het initiatief om de overlast te onderzoeken. De grondwaterzorgplicht van de gemeente heeft het karakter van een inspanningsverplichting ('zoveel mogelijk'), de gemeente is niet verantwoordelijk voor de

grondwaterstand. De gemeente kan wel aansprakelijk worden gesteld voor het niet nakomen van de grondwaterzorgplicht, bron GWP. Bent u voornemens een dergelijk onderzoek te starten?

Antwoord: De gemeente bewaakt continu het grondwaterniveau. Langjarige meetreeksen geven een goed beeld van de ontwikkeling daarin.

Met behulp van de tijdreeks-analyse heeft de gemeente begrip van het grondwatersysteem. Hiermee kan tijdig worden gesignaleerd of en waar grondwateroverlast structureel wordt.

Vraag 9: In Anna's Hoeve staat het water flink boven de 3+ meter NAP (zie bijlage). In Hilversum Oost is sprake van bodemvervuiling. Het waterniveau in Anna's Hoeve mag maximaal 2,5 meter boven NAP staan. Kan door de hoge waterstand deze bodemvervuiling omhooggestuwd worden?

Antwoord: Allereerst, het maximale waterpeil in de vijvers Anna's Hoeve is NAP + 3,5 m. Het peil op Anna's Hoeve is onder deze waarde gebleven.

De stijging van de grondwaterstand komt door aanvulling van het grondwater met zeer veel regen, dat is geïnfiltreerd. Er is dus geen sprake van opstuwning van grondwater, maar van hemelwaterinfiltratie.

De grondverontreiniging is gesaneerd, waarbij lokaal nog een restverontreiniging aanwezig is. Het grondwater is plaatselijk verontreinigd met zware metalen. Zware metalen verspreiden zich in grondwater nauwelijks (zijn niet mobiel). Deze verontreiniging wordt beheerd door Grondwater Beheer 't Gooi.

Vraag 10: Kan door de hoge waterstand deze bodemvervuiling ondergronds verplaatst worden?

Antwoord: Door de continue infiltratie van hemelwater kan verontreinigd grondwater zich naar diepere lagen verplaatsen.

Vraag 11: Is er een risico dat door deze extreme waterstand vervuild water in kelders en kruipruimten komt? Bent u bereid monsters te nemen?

Antwoord: Aangezien in dit gebied het hemelwater infiltreert, is de verwachting dat de bovenste laag van het grondwater, regenwater is. De kans is klein dat grondwater dat onverhoopt kelders is ingelopen zware metalen bevat.

Bij de beoordeling van gezondheidsrisico's werkt de gemeente nauw samen met de GGD Gooi en Vechtstreek. Getoetst aan de normen voor het werken met verontreinigd grondwater en het landelijk model voor het bepalen van risico's van grondwaterverontreiniging worden er bij de bekende gehalten geen gezondheidsrisico's verwacht. Het nemen van monsters is daarom niet nodig.

Kelders moeten waterdicht worden uitgevoerd. Het grondwater op Anna's Hoeve is niet zo hoog dat er risico is op water in kruipruimtes (1,80 m onder maaiveld).

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top